

БЕЗМЕЖНА ШАНА ВАМ, ВЕТЕРАНИ!

В се далі відходить від нас жахлива й кривава війна, яка принесла стільки горя, розпачута біди на українську землю, змінила нашу історію. Напередодні Дня Перемоги у чиїй Вітчизняній війні потроху згадати наших ветеранів, що здобували для нас, своїх нащадків, можливість жити у вільній країні. Минуло вже 69 років, ті страшні дні здавалося б так далеко, але вони все ж залишаються нашою незмінною історією, на якій будеутися фундамент сьогодення. Беззаперечно, нам важко уявити, через що довелося пройти мільйонам людей, які брали участь у тій страшній війні. Тому потрібно із вдячністю пам'ятати про те, як люди віддавали своє життя за Батьківщину, за вою та світле майбутнє для живих та ненароджених нашадків. Вони боролися за те, щоб таке горе ніколи більше нас не спіткало, а війна назавжди залишилася лише спогадом. О тяжким уроком, сподівались, що такі страшні події ніколи не відбудуться із прийдешніми поколіннями.

У героїчному подвигу наших ветеранів є й скромна частка важкої праці медичних працівників. У перші місяці війни добровільно пішли на фронт більше 100 співробітників і студентів. Вони боролися з німецько-фашистськими загарбниками у складі діючих частин, в партизанських загонах та підпільних організаціях. Незліченну кількість безсонних ночей провели лікарі, медичні сестри та санітарі біля ліжок поранених і хворих, докладаючи усі зусилля задля їх одужання. А успіхи, досягнуті в іх лікуванні за своїм значенням і обсягом дорівнюють перемозі у найбільших стратегічних битвах.

Саме тому 44 медиків, які самовіданно працювали у роки Великої Вітчизняної війни були удостоєні високого звання Героя Радянського Союзу. 19 представників військово-медичної служби були удостоєні ордена Слави трьох ступенів.

Одним з таких героїв став Дельва Віктор Олександрович – Заслужений працівник вищої школи України, доктор медичних наук, професор, ректор Полтавського медичного стоматологічного інституту (1974-1987 рр.).

В. О. Дельва народився 28 травня 1924 року в селі Безгиново Ново-Айдарського району Луганської області в сім'ї службовця. Батька не стало, коли йому виповнилося 4 роки. Маті працювала вчителькою.

У 1941 р. юнак закінчив середню школу. Розпочалася Велика Вітчизняна війна. На прохання відправити на фронт він отримав відмову – його рік народження ще не був призовним. Пішов працювати трактористом у колгосп. Лише 8 лютого 1943 р. В. Дельву та його однолітків мобілізували в діючу армію.

Назавжди в його пам'яті лишилися спогади про прощання з матір'ю та рідними. Згодом Віктор Олександрович згадував: «Було це 15 лютого 1943 року. Сірий зимовий світанок. Ми вишикувалися в колоні біля сільради. Колону очолив старшина – представник саперного батальйону, в якому ми мали служити. Сім днів до цього нас навчали військовій справі: ми вивчали зброю, вчилися марширувати, розміновувати...».

Влітку та восени 1943 року під ударами радянської армії німецькі війська відступали все далі і далі на захід. В.О. Дельва згадував, що для нього, як і інших бійців, було щастям визволити рідну українську землю, бачити сльози радості на очах наших людей. 19-ий гвардійський інженерно-саперний батальйон 5-ої гвардійської армії, в якому служив В. Дельва, брав участь у боях на Дніпропетровському напрямку, у форсуванні Дніпра. Під час короткосрочних перепочинків юний солдат писав вірші. Його щирі почуття і думки виливалися у патріотичні рядки:

*Дві матері пізнало серце сина:
Одна з них, перша, десь*

плачє по мені,

*А друга маті – рідна Україна –
горить незборена в кривавому
вогні.*

Після звільнення України В. Дельва, вже у складі Першого Білоруського фронту, куди перевели його батальйон, звільнив країни Східної Європи, зокрема Полтавщину.

Далі фронт катився до самого серця фашистської Німеччини – Берліна. На підступах до нього було багато боїв, багато пролитої крові. Та наблизався День Перемоги.

Після демобілізації у 1946 р. В.О. Дельва вступив до Донецького медичного інституту,

який закінчив з відзнакою у 1951 р., і продовжив навчання у клінічній ординатурі. Згодом працював у цьому ж вузі.

З 1961 р. Віктор Олександрович працював у Івано-Франківському медичному інституті, де у 1963 році був затверджений у вченому званні доцента кафедри нервових хвороб. У 1966 р. успішно захистив докторську дисертацію і був затверджений у вченому званні професора кафедри нервових хвороб. З 1965 по 1968 рік він за сумісництвом – заступник деяна, а в 1968-му призначений професором з навчально-наукової роботи Івано-Франківського медичного інституту.

8 лютого 1974 р. наказом Міністерства охорони здоров'я України В.О. Дельву призначили на посаду ректора Полтавського медичного стоматологічного інституту, де яскраво виявилися його організаторський талант, знання і досвід – в удосконаленні начального процесу, наукових дослідженнях, вихованні наукових кадрів.

7 лютого 1987 р. професор В.О. Дельва звільнився з посади ректора, але продовжував завідувати кафедрою нервових хвороб і медичної генетики, а в 1990 р. був переведений на посаду професора цієї кафедри.

Наукова діяльність В.О. Дельви – це 160 наукових праць, підготовка 1 доктора і 10 кандидатів медичних наук. Але найбільше його наукових досліджень було присвячено вивчення кількісного вмісту і діагностичного значення мікроелементів у тканині головного мозку, підкіркових вузлах, спинномозковій рідині, при захворюваннях нервової системи.

(Закінчення на 2-й стор.)

БЕЗМЕЖНА ШАНА ВАМ, ВЕТЕРАНИ!

(Закінчення.

Початок на 1-й стор.)

Серед праць професора В.О. Дельви є й методичні посібники, і книги, присвячені досягненням та перспективам розвитку академії.

За ініціативою В.О. Дельви і М.С. Скрипнікова був збудований морфологічний корпус академії. Поряд з основною роботою – ректора Полтавського медичного стоматологічного інституту – професор В.О. Дельва активно займався громадською діяльністю як голова Полтавського обласного комітету захисту миру.

В.О. Дельва був членом Полтавської спілки літераторів. Його вірші залишилися не виданими окрім збіркою. Але у роки Великої Вітчизняної війни Віктор Олександрович вів щоденник, який послужив основою для написання і ви-

дання трьох його прозових книг. Першою з'явилася книга «Мишли сюда долго» (1983). Потім світ побачила друга – «Два роки перед війною» (1987) і третя – «В грозном зареве сорок первого» (1990).

В.О. Дельва був нагороджений орденами Слави II і III ступенів, Великої Вітчизняної війни II ступеня, десятьма медалями, зокрема медаллю «За відвагу», знаком «Відмінник охорони здоров'я», Почесною грамотою Президії Верховної Ради України, обирається депутатом міської Ради, головою обласного наукового товариства невропатологів і психіатрів.

За заслуги у підготовці висококваліфікованих медичних кадрів та активну участь у громадському житті В.О. Дельві присвоєно почесне звання «Заслужений працівник вищої

школи України».

Він був різnobічно освіченою, культурною і скромною особистістю. Людиною з великої літери.

23 січня 1994 р. після важкої невиліковної хвороби В.О. Дельва помер. Колектив академії проводжав його в останню путь. Похований Віктор Олександрович Дельва на міському цвинтарі в с. Затурино.

В Українській медичній стоматолоїчній академії шанують його пам'ять: аудиторія №2 названа його ім'ям, була установлена іменна стипендія, відкриті меморіальні кімнати на кафедрі нервових хвороб і в музеї академії.

***

Ветерани війни – це творці великого подвигу, носії геройческих традицій, люди скромні, трудолюбиві, звиклі до труднощів. Во-

ни зробили все можливе і неможливе як у військовий, так і у післявоєнний час. І сьогодні продовжують подавати молоді приклад працьовитості, громадянськості та патріотизму.

Про тих, хто пройшов через пекло Другої світової, про тих, хто не вижив, і про тих, хто дожив до Перемоги, – потрібно говорити та розповідати, висловлювати захисникам Вітчизни безмежну шану. Скільки б років не минуло – пам'ятати про Великий подвиг мужніх борців за Батьківщину, якою цію було завойовано мир та щастя народитися вільними. Цира подяка вам, наші нескорені ветерани. Зі святом Перемоги!

Елизавета Золотар